

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Krinnherad

Emne: Vassbering

Bygdelag:

Oppskr. av: Arne Skuland

Gard:

(adresse): Rommeheit

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja. (Alder 75 år).

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): Nei

SVAR

1. Vatnet vart heimbore i 2 bytter, og det vart til dette bruke vass-sele. Vass-selen låg over bae akslene (herdane) med utholing for både hals og aksler. Frå selen hang i eldre tider bog (eller gjording) med med krok av tre, helst av brøke (eine), men seinare kom jærnkjedor med jærnkrok i bruk på mange gardar. Trebytter var ålment i bruk til kring år 1900, og sine stader fram til 1920 åri. To bytter vatn er kalla „ei vassferd“.

2. Den under 2 nemnd måte å bera vatn på er ukjend i heradet. Like eins nr. 3.

4. Det var dei vakone kvinnone som for det meste bar heim vatnet, helst benestegjentane og dei vakone ditterne i huset. Mannfolki kunde hjelpa til i stormver, og med snøskufling so det vart vegbraut til kjelda eller bekken.

5. Det er „metoder“ som er i bruk på storparten av gardar og husmannsplass enno (1948): Kjøying hev berre vore i bruk i burke-bolkar eller lange frosttider, då kjeldone ikkje held vatnet.

7. På mange gardar er det i åri frametter — frå 1890 lagt inn vass-spring i fjos og kjøken.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5

Fylke **Hordaland**

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: **Kvinnherad**Emne: **Vassbering**

Bygdelag:

Oppskr. av: **Arne Stuland**

Gard:

(adresse): **Rommetveit**

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. **Ja. (Alder 75år)**B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke): **Nei**

SVAR

1. Vatnet vart heimbore i 2 byttor, og det vart til dette bruka vass-sele. Vass-selen låg yver bae akslene (herdane) med utholing for både hals og aksler. Frå selen hang i eldre tider tog (eller gyrding) ned med krok av tre, helst av brake (eine), men seinare kom jarnkjedor med jarnkrok i bruk på mange gardar. Trebyttor var ålment i bruk til kring år 1900, og sine stader fram til 1920 åri. Tvo byttor vatn er kalla "ei vassferd".

2. Den under 2 nemnd måte å bera vatn på er ukjend i heradet. Like eins nr. 3.

4. Det var dei vaksne kvinnone som for det meste bar heim vatnet, helst tenestegjentone og dei vaksne døtterne i huset. Mannfolki kunde hjelpa til i stormver, og med snøskufling so det vart vegbraut til kjelda eller bekken.

5. Det er "metoder" som er i bruk på storparten av gardar og husmannsplass enno (1947).

6. Køyring hev berre vore i bruk i turke-bolkar eller lange frostrider, då kjeldorne ikkje held vatnet.

7. På mange gardar er det i åri frametter - frå 1890 lagt inn vass-spring i fjos og kjøken.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

537

BYGDØY

*avskrift rettet
L. Aall.*

Bygdøy i april 1948.

Tilleggsspørsmål til emne nr. 5, Vannbæring.

Vennligst svar på dette papir med blyant og send det så fort råd er i den lille konvolutten.

Brukte eller bruker en å la flyte noen gjenstander på vannet eller melken når en bar eller kjørte vaskene en lengre vei for å hindre at vasken skvulper over? *Nei*

Brukte eller bruker en:

- 1) Treskiver, løse lokk (med eller uten håndtak)? *Lause lok med håndtak*
- 2) a) Trekors? *Nei*
b) Trekors med en liten knott i midten for lettere å kunne løfte det? *Nei*
- 3) Noen trestykker? *Nei*
- 4) Gress, halm, løkvister, store blad, gran- eller enekvister? *Nei*
- 5) Is eller snø? *Nei*
- 6) Kjerald, skål, bøtter, trefat? *Bytter, trefat.*
- 7) Korkskiver? *Nei*
- 8) Hva kaller en slike ting for (skuljefjæl, flottor, bøk, flæ, flyteskiver)?
- 9) Fanns det noen forseggjorte gjenstander til det bruket? *Nei*

--- o o o ---

2865

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

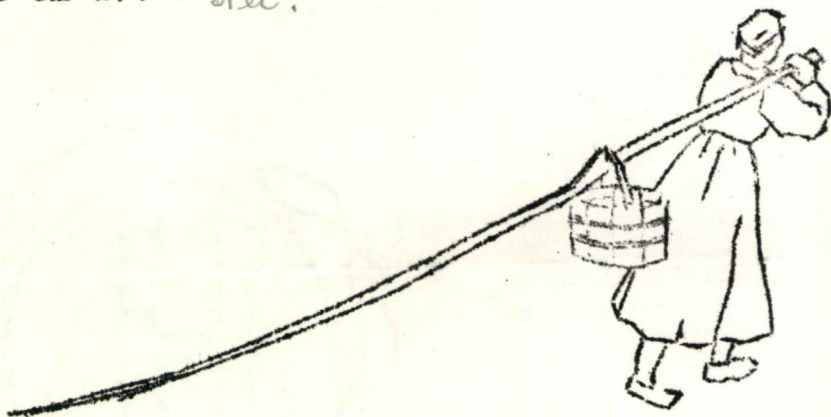
Herad Kvinnherad
Uppteiknar Arne Stuland.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Ver gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje stvampa over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det? *Nei.*

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel? *Nei.*

Har ein bruka kumøkk til brensel? *Nei*

Arne Staland

2878